



№4/2026

ANDIJON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

**ADPI**  
**Ilmiy xabarnomasi**

## TEKNOLOGIYA FANI DARSLARIDA XALQ HUNARMANDCHILIGI BO'LIMINI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR

*Jaloldinova Shaxnozaxon Xusanboyevna, Mir-yusupova Muhayyoxon Alimjanovna*

*Andijon davlat pedagogika instituti*

### **Annotatsiya.**

*Ushbu maqolada texnologiya fani darslarida xalq hunarmandchiligi bo'limini o'qitishda innovatsion yondashuvlarni qo'llashning pedagogik ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, xalq amaliy san'ati va milliy hunarmandchilik an'alarini o'qitish jarayonida interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar va loyihaviy ta'lim imkoniyatlaridan foydalanish usullari yoritilgan. Tadqiqot natijalari innovatsion yondashuvlar talabalarning ijodiy faolligini oshirish, milliy qadriyatlarga hurmat tuyg'usini shakllantirish va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishini ko'rsatadi.*

### **Kalit so'zlar:**

*texnologiya ta'limi, xalq hunarmandchiligi, innovatsion yondashuv, amaliy san'at, interfaol metod, milliy qadriyat, ijodiy faollik.*

### **Аннотация.**

*В данной статье анализируется педагогическое значение использования инновационных подходов в преподавании раздела народных ремесел на уроках технологии. Также освещаются методы использования интерактивных методов, цифровых технологий и проектного обучения в процессе преподавания народных искусств и ремесел. Результаты исследования показывают, что инновационные подходы способствуют повышению творческой активности учащихся, формированию чувства уважения к национальным ценностям и развитию практических навыков.*

### **Ключевые слова:**

*технологическое образование, народные ремесла, инновационный подход, прикладные искусства, интерактивный метод, национальные ценности, творческая деятельность.*

### **Abstract.**

*This article analyzes the pedagogical significance of using innovative approaches in teaching the folk crafts section in technology lessons. It also highlights the methods of using interactive methods, digital technologies and project-based learning opportunities in the process of teaching folk arts and national crafts. The results of the study show that innovative approaches serve to increase students' creative activity, form a sense of respect for national values and develop practical skills.*

### **Keywords:**

*technology education, folk crafts, innovative approach, applied arts, interactive method, national value, creative activity.*

**KIRISH.** Bugungi kunda ta'lim tizimida milliy qadriyatlar va xalq amaliy san'ati namunalarini o'quv jarayoniga samarali integratsiya qilish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, texnologiya fani darslarida xalq hunarmandchiligi bo'limini o'qitish o'quvchilarning milliy merosga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularda mehnatsevarlik va estetik didni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

O'zbekiston xalq hunarmandchiligi asrlar davomida shakllangan boy madaniy meros hisoblanadi. Kulolchilik, kashtachilik, yog'och o'ymakorligi, zargarlik, to'qimachilik va misgarlik kabi hunar turlari xalqning turmush tarzi, dunyoqarashi va estetik qarashlarini o'zida mujassam etgan. Shu sababli ushbu sohani ta'lim jarayoniga innovatsion usullar orqali tatbiq etish talabalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. An'anaviy ta'lim usullari ko'pincha nazariy ma'lumot berish bilan cheklanib qolmoqda. Zamonaviy ta'lim esa o'quvchining mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi va amaliy faolligini talab qiladi. Shu nuqtayi nazardan texnologiya fani darslarida xalq hunarmandchiligini o'qitishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

**METODOLOGIYA.** Tadqiqot jarayonida pedagogik kuzatuv, tahlil, qiyosiy o'rganish va ilmiy-metodik adabiyotlarni umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Shuningdek, texnologiya ta'limi sohasida xalq hunarmandchiligini o'qitishga oid ilg'or pedagogik tajribalar tahlil qilindi. Tadqiqotda quyidagi innovatsion yondashuvlarga asosiy e'tibor qaratildi: Interfaol ta'lim texnologiyalari; Loyihaviy ta'lim usuli; Raqamli texnologiyalardan foydalanish; Amaliy mashg'ulotlarga yo'naltirilgan ta'lim;

Milliy qadriyatlarga asoslangan integrativ yondashuv. Shuningdek, xalq hunarmandchiligi bo'yicha darslarni tashkil etishda o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish muhim pedagogik shart sifatida qaraldi.

**NATIJARLAR.** Tadqiqot natijalari xalq hunarmandchiligi bo'limini innovatsion yondashuvlar asosida o'qitish ta'lim samaradorligini oshirishini ko'rsatdi.

1. Interfaol metodlardan foydalanish samaradorligi "Aqliy hujum", "Klaster", "Blisso'rov", "FSMU" kabi interfaol metodlar o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi. Masalan, kashtachilik yoki kulolchilik mavzularini o'rganish jarayonida o'quvchilar guruhlarda ishlab, muayyan buyum dizaynini yaratish bo'yicha fikr almashadilar. Bu esa ularning: ijodiy fikrlashini; jamoada ishlash ko'nikmasini; mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

2. Loyihaviy ta'limning ahamiyati.

Loyihaviy ta'lim xalq hunarmandchiligi bo'limida eng samarali usullardan biri hisoblanadi. O'quvchilar milliy bezaklar asosida yangi mahsulot dizaynini ishlab chiqish orqali amaliy faoliyatga jalb etiladi. Masalan: milliy naqshli suvenirlar tayyorlash; yog'och o'ymakorligi asosida maketlar yaratish; milliy libos elementlarini loyihalash kabi ishlar o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantiradi.

3. Raqamli texnologiyalar imkoniyatlari.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari xalq hunarmandchiligi darslarini yanada qiziqarli va samarali tashkil etish imkonini beradi. Video darslar, 3D modellashtirish, virtual muzeylar va multimediali taqdimotlar orqali o'quvchilar milliy hunarmandchilik namunalari bilan yaqindan tanishadilar.

Raqamli platformalardan foydalanish: darsning vizual ta'sirchanligini oshiradi;

mustaqil ta'lim imkoniyatlarini kengaytiradi; o'quvchilarning axborot bilan ishlash kompetensiyasini rivojlantiradi.

4. Amaliy mashg'ulotlarning o'rni.

Xalq hunarmandchiligi bo'limi amaliy faoliyat bilan bevosita bog'liq bo'lgani uchun mashg'ulotlar jarayonida o'quvchilarning ishtirokini ta'minlash muhim hisoblanadi. Amaliy ish jarayonida o'quvchi mahsulot tayyorlash bosqichlarini mustaqil bajaradi va o'z mehnati natijasini ko'radi.

Bu esa: mehnat madaniyatini; sabr-toqatni; estetik didni; kasbiy qiziqishni shakllantiradi.

**MUHOKAMA.** Zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlardan foydalanish o'quvchilarning faolligini oshirish bilan birga, ularning milliy qadriyatlarga munosabatini ham shakllantiradi. Xalq hunarmandchiligi darslarida innovatsion texnologiyalarni qo'llash o'quv jarayonini mazmunli va qiziqarli qiladi.

Pedagogik tahlillar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy dars shaklida o'quvchi asosan tinglovchi vazifasini bajaradi. Innovatsion ta'limda esa u faol ishtirokchiga aylanadi. Bu jarayonda o'qituvchi rahbar va yo'naltiruvchi vazifasini bajaradi.

Shu bilan birga, xalq hunarmandchiligi bo'limi orqali milliy o'zlikni anglash va vatanparvarlik tuyg'usini rivojlantirish mumkin. Chunki milliy hunar namunalari xalq tarixi va madaniyatining ajralmas qismi hisoblanadi.

Innovatsion yondashuvlar orqali o'quvchilar nafaqat amaliy ko'nikmalarni, balki tadqiqotchilik va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini ham rivojlantiradilar. Bu esa ularning kelajakda raqobatbardosh mutaxassis bo'lib shakllanishiga xizmat qiladi.

**XULOSA.** Xulosa qilib aytganda, texnologiya fani darslarida xalq hunarmandchiligi bo'limini innovatsion yondashuvlar asosida o'qitish ta'lim samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari quyidagi xulosalarni berish imkonini yaratdi: interfaol metodlar o'quvchilarning ijodiy faolligini oshiradi; loyihaviy ta'lim amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda samarali hisoblanadi; raqamli texnologiyalar darslarning vizual va metodik imkoniyatlarini kengaytiradi; amaliy mashg'ulotlar mehnat madaniyati va estetik didni rivojlantiradi; xalq hunarmandchiligini o'qitish milliy qadriyatlarga hurmat ruhini shakllantiradi. Kelgusida xalq hunarmandchiligi bo'limi bo'yicha innovatsion elektron resurslar va virtual ta'lim platformalarini yaratish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

### Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2017.
2. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
3. A.S.Axmetova, M.Z Ismatullayeva “Xalq Hunarmandchiligi” o'quv qo'llanma Toshkent 2020
4. A.Matkarimov, G.Xusainova “Xalq Hunarmandchiligi va badiiy loyihalash”, “Fan ziyosi” Toshkent 2022
5. Qosimov Q. O'zbek xalq amaliy san'ati tarixi. – Toshkent, 2018.
6. Sayidahmedov N. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2021.
7. Guilford J. Creativity and Education. – New York, 2016.
8. Ulukhanov I.T., Khusainova G.A., Ubaydullaev S.K. Pedagogical conditions for the formation of creative competence of students. web of scientist: international scientific research journal. ISSN: 2776-0979. Voliume 3, Issue 5, May. 2022. Impact factor(2022):7,565.
9. Ulukhanov I.T., Khusainova G.A., Ubaydullaev S.K. O'quvchilarning kreativ kompetentlikini shakllantirish mezonlari. scientific journal of scientific progress. VOLUME 2 | ISSUE 8 | 2021 ISSN: 2181-1601. 814-828 b.

**ANIQ VA TABIIY FANLAR**

<b>Zaparov A.A.</b> <i>Nazariy mexanika fanini o'qitishda multimediali o'qitish texnologiyasidan foydalanish</i> .....	141	145
<b>Ergashev Biloldin Mirsharipjon o'g'li, Yuldashev Otabek Ravshan o'g'li</b> <i>Talabalarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirish: tahlil va samarali strategiyalar</i> .....	146	155
<b>Soliyev Iqboljon Maxammadjonovich, Boboyev Akramjon Yo'ldashboyevich</b> <i>GaAs tagliklarda suyuq fazadan epitaksiya usuli bilan o'stirilgan (GaAs)<sub>1-x</sub>-y(Ge<sub>2</sub>)<sub>x</sub>(ZnSe)<sub>y</sub> qattiq qorishmali yupqa qatlamlarning strukturaviy va fazaviy xususiyatlarini tadqiq etish</i> .....	156	163
<b>Махсудов Одилжон Хусанович</b> <i>Экономический анализ малых предприятий в сфере услуг</i> .....	164	168
<b>Jaloldinova Sh.X., Kambarova M.M.</b> <i>Materialshunos fanini o'qitishning zamonaviy usullari</i> .....	169	170
<b>Zulunova Moxlaroyim Abdurashid qizi</b> <i>Atom va yadro fizikasi tushunchalarini tushuntirishda multimedia vositalari asosida zamonaviy dars dizaynini takomillashtirish</i> .....	171	174
<b>Jaloldinova Shaxnozaxon Xusanboyevna, Mir-yusupova Muhayyoxon Alimjanovna</b> <i>Texnologiya fani darolarida xalq hunarmandchiligi bo'limini o'qitishda innovatsion yondashuvlar</i> .....	175	177
<b>Komilov Murodjon Muxtarjon o'g'li, Mirzaalimov Avazbek Alisherovich, Mirzaalimov Navro'zbek Alisherovich, Rashidov Bobur Dilmurodovich, Mirzaalimova Mavluda Sahibovna</b> <i>Laboratoriya mashg'ulotlarida qo'llaniladigan bir yarim davrli to'g'irilagichdan o'tayotgan kuchlanishni aniqlash</i> .....	178	181
<b>Jo'rayev Farxodbek Murodjon o'g'li</b> <i>Sun'iy intellekt va gamifikatsiyani birlashtirgan adaptiv o'qitish muhitini loyihalash: arxitektura va algoritmlar</i> .....	182	187
<b>Makhmudova Maftuna Uktam kizi, Korabekova Shakhnoza Muxiddinovna, Turayev Ozod Sunnataliyevich</b> <i>In silico design and target verification of crispr-cas9 grnas for tapprt1 knockout in uzbek bread wheat (Triticum aestivum L.)</i> .....	188	192
<b>Arslanov D.M., Xalikov Q.K., Gapparov B.M.</b> <i>O'simliklarning abiotik stress omillariga chidamliligini oshirishning molekulyar mexanizmlari va biotexnologik yondashuvlari</i> .....	193	203
<b>Atajonov Muxiddin Odiljonovich</b> <i>Feototermobatareya olish usulini simulink dasturida Modellashtirish metodi</i> .....	204	208
<b>Xolmatova X., Aliyev R., Mirzaalimov A., Rashidov B., Mirzaalimov N., Odiljonov A.</b> <i>Mobil quyosh energetik tizimida konsentratsion reflektor va turli fonlarning fotoelektrik samaradorlikka ta'sirini aniqlash va tadqiq etish</i> .....	209	214

